

ΠΑΤΕΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Χρυσοστομικές επισημάνσεις

«Η κουσα γαρ καγώ περί του λήρου εκείνου του Αρσακίου, όν εκάθησεν η βασιλίσσα εν τω θρόνω ότι έθλιψε τους αδελφούς όλους μη θέλοντας αυτών κοινωνήσαι. Πολλοί δε αυτών δ' εμέ και εν τη φυλακή εναπέθανον.»

(Προς Κυριακόν επίκοπον εν εξορίᾳ ὄντα και αυτὸν)

(Γιατί άκουσα κι εγώ για το φλύαρο εκείνο Αρσάκιο τον οποίο εγκατέστησε στο θρόνο η βασίλισσα, όντι έθλιψε όλους τους αδελφούς, που δεν ήθελαν να έχουν κοινωνία μαζί του. Μάλιστα πολλοί απ' αυτούς πέθαναν για μένα μέσα στη φυλακή).

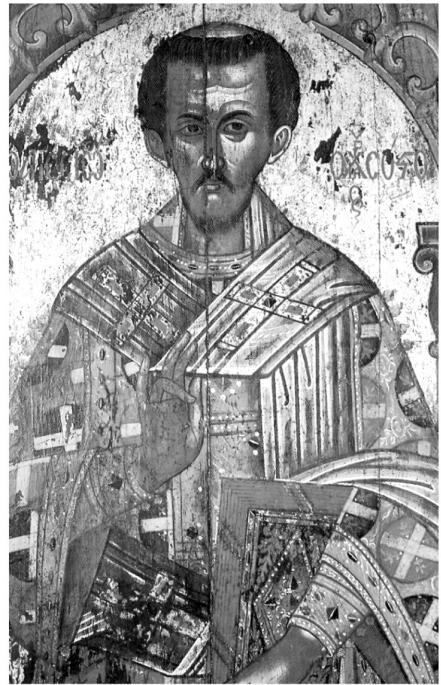
Το μεγαλύτερο μέρος της επιστολής του ιερού Χρυσοστόμου προς τον, εξόριοτο και αυτό, πνευματικό αδελφό του, τον Κυριακό, είναι παραμυθικός, πατερικός λόγος. Προσπαθεῖ να γιατρέψει την πληγή της αθυμίας, που είχε κυριεύσει την ψυχή του. Να διασκεδάσει το νέφος των λογισμών, που αναστάτωναν και λυπούσαν τον αγαπημένο συλλειτουργό. Τόσο μεγάλος ήταν ο διωγμός, που ξέσπασε μετά την εκτόπιση του μεγάλου Ποιμένα, του Χρυσοστόμου, που έκαμψαν το ηθικό του συνεπισκόπου του.

Στο τέλος της επιστολής το ύφος αλλάζει. Ο πατερικός λόγος γίνεται τώρα ελεγκτικός. Στρέφεται με παρροϊά σ' έναν από τους πρωταρίους της ανωμαλίας, στον «**Άντρο**», όπως τον αποκαλεί, Αρσάκιο και διατυπώνει το «κατηγορώ» του.

Η πρώτη του καταγγελία είναι, ότι η βασίλισσα τον έστησε με τη βία στο θρόνο της Κωνσταντινούπολης. Δια της βίας της κοσμικής εξουσίας εξορίσθηκε ο πραγματικός ποιμένας, δια της βίας εγκαταστάθηκε ο ψευδοποιμένας. Στη συνέχεια δίνει μια συγκλονιστική πληροφορία. Υπήρξε ένα πλήθος επισκόπων και ιερέων, οι οποίοι δε θέλησαν να έρθουν σε εκκλησιαστική κοινωνία με τον παράνομο Πατριάρχη, που τους επέβαλε το παλάι μετά το διωγμό του και την εξορία του. Όλους αυτούς τους έθλιψε ο Αρσάκιος. Και μη φαντάζεστε μια απλή στενοχώρια. Υπέφεραν σκληρούς διωγμούς. Σε συνεργασία με το παλάι και με το σηρατό ο ψευδοπεπίκοπος τους καταδίωξε και τους φυλάκισε. Πολλοί μάλιστα απ' αυτούς, όπως αναφέρει στην επιστολή του ο Χρυσόστομος, απέθαναν, χάριν του και χάριν της κανονικής, εκκλησιαστικής τάξης, στη φυλακή.

Το ένα σκέλος των καταγγελιών λοιπόν αναφέρεται τόσο στην σκληρότητα του Αρσάκιου όσο και στην ανόσια συμμαχία του με την κοσμική εξουσία για να εξοντώσει τους ανυπάλους του.

Το δεύτερο σκέλος του γεμάτου παρροϊά ελεγκτικού πατερικού λόγου στρέφεται και στηματίζει την φρικτή εκκλησιαστική πράξη, που τόλμησε να διαπράξει ο Αρσάκιος. «**Ο γαρ προβατόσχημος εκείνος λύκος, ο σκάμα μεν ἔχων επισκόπου, μοιχός δε υπάρχων, ως γαρ η γυνή μοιχαλίς χρηματίζει, η ζώντος του ανδρός ετέρω συναφθείσα, ούτω και ούτος μοιχός εστίν, ου σαρκός, αλλά πνεύματος. Ζώντος γαρ εμού ἄρπασέ μου τον θρόνον της Εκκλησίας**» (Γιατί ο προβατόσχημος εκείνος λύκος, έχει σχήμα μεν επισκόπου, αλλά είναι μοιχός, γιατί οπως η γυναίκα χαρακτηρίζεται μοιχαλίδα όταν, ενώ ζη ο άντρας της συνάπτει

σχέση με άλλο άντρα, έτσι κι αυτός είναι μοιχός, όχι στη σάρκα, αλλά στο πνεύμα. Επειδή, ενώ εγώ ζω, μου άρπαξε το θρόνο της Εκκλησίας).

Μας προξενούν εντύπωση οι σκληροί και βαρείς χαρακτηρισμοί του Χρυσοστόμου για τον Αρσάκιο. Ένας κακοπροαίρετος θα τους χαρακτήριζε ως ύβρεις, που εκφέρονται από στόμα εμπαθούς ανθρώπου. Τον αποκαλεί «**προβατόσχημο λύκο**». Βέβαια και ο απόστολος Παύλος είχε μιλήσει για «λύκους βαρείς», που θα εμφανίζονταν μειά απ' αυτόν στην Εκκλησία της Εφέσου. Εδώ όμως συγκεκριμένοποι είπει η μοιχή σε ένα πρόσωπο. Τον ονομάζει «**προβατόσχημο**» αφού εξωτερικά παρουσιάζεται και φαίνεται ως πρόβατο, ενώ είναι λύκος, που επιδιώκει να αρπάξει και να κατασπαράξει τα πρόβατα. «**Ο σκάμα μεν ἔχων επισκόπου**», συνεχίζει αμφισβητώντας ακόμα και το επισκοπικό του αξίωμα. Στο εξωτερικό σχήμα εμφανίζεται ως επίσκοπος, στην πραγματικότητα όμως δεν είναι. Τι είναι τότε; «**Μοιχός, ου σαρκός, αλλά πνεύματος**». Έχει διαπράξει βαρύτατη αμαρτία. Την πνευματική μοιχεία. Και πως τεκμηριώνει αυτόν τον βαρύτατο χαρακτηρισμό; «**Ζώντος γαρ εμού ἄρπασέ μου τον θρόνον της Εκκλησίας**». Η αρπαγή του θρόνου της βία ακθρονισθέντος Χρυσοστόμου από τον Αρσάκιο ήταν η βαρεία αμαρτία της πνευματικής μοιχείας.

Πολλά έχουν ακουστεί κατά καιρούς για το σημερινό εκκλησιαστικό πρόβλημα. Το απόσπασμα από την επιστολή αυτήν του ιερού Χρυσοστόμου μπορεί να μιας βοηθίσει, σαν πυξίδα, για να διατυπώσουμε τις παρακάτω σαφείς απόψεις:

1) Πατερικός λόγος δεν είναι μόνον εκείνος, που παρηγορεί τα πιστά μέλη της Εκκλησίας κατά τις συγμέτικες περιπέτειες, του διωγμού και της βαθείας θλίψης τους. Πατερικός λόγος είναι και αυτός που ελέγχει τις παρανομίες και τις αιτίες, που επιτελούν τις συγκεκριμένα πρόσωπα, έστω και αν έχουν προωθηθεί σε θρόνους επισκοπικούς και έχουν συνάψει δεσμούς συναντίληψης με την κοσμική εξουσία.

2) Το δικαίωμα της κριτικής, ακόμα και της σκληρής κριτικής, δεν δικαιούται κανείς να το αποκλείσει και από τους σημερινούς, δώδεκα μητροπολίτες, που σύκοωσαν το σταυρό του διωγμού και περπάτησαν στα ίχνη του ιερού Χρυσοστόμου. Έχουν το δικαίωμα αλλά και την ευθύνη να σηματίσουν με το λόγο τους:

α) Τη σκληρότητα και τη βία, που άσκησαν οι σύγχρονοι «**προβατόσχημοι λύκοι**» προς όσους από το ιερατείο ή το πλήρωμα της Εκκλησίας αντέδρασαν στις παρανομές πράξεις τους.

β) Την αθέμιτη συμμαχία τους με τις εξουσίες για να επιβάλουν και να παγιώσουν τις αντικανονικές ενέργειες τους.

γ) Την απαράδεκτη εκκλησιαστικά πράξην της αρπαγής της Εκκλησίας επαρχίας, δηλαδή της Μητρόπολης, που βίαια και αντικανονικά θεωρήθηκε κενή. Την πράξην της πνευματικής «μοιχείας».

Αυτή η αντίδραση εκφράζει πατερικό λόγο, αλλά και πατερική στάση στις μεγάλες εκκλησιαστικές κρίσεις.

Αρχ. Ε.Μ.

ΕΡΩΤΗΜΑ ΧΩΡΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ερωτόμες και πάλι και θα επιμείνουμε στο ερώτημά μας αυτό, αφού δεν πήραμε ποτέ μια υπεύθυνη απάντηση για ένα τόσο σοβαρό θέμα, που σημάδεψε χαρακτηριστικά τη ζωή της Εκκλησίας κατά την προηγούμενη δεκαπενταετία.

Τι απέγινε η έφεση του μακαριστού Μητροπολίτη Λαρίσης Θεολόγου κατά της αποφάσεως του Πρωτοβαθμίου Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, που Του επέβαλε τον Ιανουάριο του 1993 την ποινή της 10ετούς αργίας μετά από μια «παρωδία» δίκης; Και ο χαρακτηρισμός αυτός δεν είναι δικός μας, ανήκει στον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο, τότε Σύνεδρο Μητροπολίτη Δημητριάδος. Εκδόθηκε απόφαση; Έπαινε σημαντική δίκη; Ή μήπως είχε άλλη κατάληξη; Άλλα για να γίνουν αυτά έπειτε, κατά την αυστηρώς οριζόμενη εκκλησιαστική τάξη, να συνέλθει το Δευτεροβάθμιο Εκκλησιαστικό Δικαστήριο, και αυτό, ως μόνο αρμόδιο, να κρίνει και να αποφασίσει επί της εφέσεως. Κάτι τέτοιο όμως, εξ όσων γνωρίζουμε, δεν

έγινε μέχρι σήμερα, ενώ πλησιάζουμε ήδη στη συμπλήρωση της δεκαπενταετίας. Και πρέπει εδώ να λεχθεί ότι κανένα άλλο όργανο της Εκκλησίας δεν είχε αρμόδιότητα να κρίνει επί της εφέσεως.

Συνεπώς η έφεση βρίσκεται κάπου πεταμένη και παραμελημένη σε κάποιο συρτάρι των Συνοδικών Γραφείων. Και ερωτάται: Έτσι αντιλαμβάνεται η διοίκηση της Εκκλησίας και το νομικό της περιβάλλον το σεβασμό στη νομιμότητα, πράγμα το οποίο αξίωνε επίμονα από την Πολιτεία με την ευκαιρία του τότε θέματος για τις αστυνομικές ταυτότητες;

Θα θέλαμε επάνω στο θέμα αυτό να έχουμε τη «**σημερινή**» θέση του Μακαριωτάτου, καθώς και του επ' εσχάτων λαίστατου σε θέματα νομιμότητας Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ανθίμου, που διετέλεσε κατά την κρίσιμη εκείνη περίοδο αρκετές φορές μέλος των Συνοδικών οργάνων.

Και τότε μεν που επιβλήθηκε η ποινή αυτή από ένα ευκαιριακό Συνοδικό Δικαστήριο, κατά των μελών του οποίου είχε ασκηθεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή ποινική δίωξη για πολλές παραβιάσεις του εκκλησιαστικού νόμου, δεν διενοείτο κανείς ότι μπορούσε να συγκληθεί από τον τότε Αρχιεπίσκοπο το Δευτεροβάθμιο Ε.Δ. προ του ενδεχόμενου κινδύνου ανατροπής της καταδικαστικής αποφάσεως. Σήμερα, όμως, με τη νέα ηγεσία της Εκκλησίας εξακολουθούν να υπάρχουν τέτοιοι φόβοι και ενδοιασμοί; Ή, μήπως, παρεμποδίζουν την εξέλιξη της εκκλησιαστικής αυτής δίκης κάποιες άλλες σκοπιμότητες;